

11. GŁÓWNE PROBLEMY GMINY I ANALIZA SWOT

11.1 GŁÓWNE OBSZARY I PROBLEMY ROZWOJOWE

Najważniejszym **atutem** Gminy Raszyn jest dogodne położenie geograficzne blisko Warszawy i lotniska oraz dobre z nimi skomunikowanie. Dobrze rozwinięty jest przemysł i sektor MSP co przekłada się na niski poziom bezrobocia. Gmina posiada jeszcze wolne tereny inwestycyjne pod mieszkalnictwo, przemysł i rekreację. Niewątpliwym atutem gminy są jej bogate tradycje historyczne oraz atrakcyjne obiekty zabytkowe. Skutecznie działa samorząd terytorialny. Mieszkańcy wykazują wysoki poziom przedsiębiorczości i są dobrze wykształceni.

Główną **słabością** Gminy Raszyn są braki w infrastrukturze technicznej szczególnie w obszarze kanalizacji, wodociągów i gazu przewodowego. Coraz większą uciążliwość sprawiają problemy komunikacyjne z Warszawą, podział gminy na dwie części przez drogę krajową jak również komunikacja wewnątrz gminy.

Występuje znaczący brak infrastruktury społecznej i oświatowej w gminie. Wiele do życzenia pozostawia estetyka gminy. Dynamiczna urbanizacja gminy wymaga uporządkowania. Dodatkowo występuje niska świadomość ekologiczna mieszkańców. Odczuwalny jest brak integracji i samoorganizacji mieszkańców połączonej z brakiem ofert spędzania wolnego czasu przez młodzież.

Najbardziej istotną **szansą rozwojową** Gminy Raszyn jest korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne (wzdłuż drogi krajowej).

Cały region charakteryzuje się znaczną atrakcyjnością inwestycyjną, osadniczą i turystyczną. Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z infrastruktury społecznej i technicznej Warszawy w tym z ogromnych możliwości edukacyjnych i naukowych. Swoją szansę Raszyn znajduje także w procesie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i rozwoju współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej. Regionalny trend osadnictwa poza Warszawą daje znaczną szansę rozwoju gminy.

Głównym **zagrożeniem** zewnętrznym dla społeczności Gminy Raszyn wydają się być: słabnąca koniunktura w Warszawie oraz wyższa atrakcyjność inwestycyjna i osadnicza sąsiednich gmin i regionów. Problemem jest starzenie się społeczeństwa i ucieczka wykształconych ludzi młodych z gminy. Gmina zagrożona jest nadmiernym ruchem komunikacyjnym i zagrożeniami ekologicznymi ze strony Warszawy. Mieszkańcy obawiają się przenikania na teren gminy zagrożeń związanych z przestępczością i patologiami społecznymi. Zagrożenie wchłonięciem przez Warszawę nakłada się na występującą dezintegrację społeczeństwa w regionach podwarszawskich.

SŁABOŚCI GMINY

- ❖ uciążliwy układ komunikacyjny (korki, brak obwodnic, podział gminy na dwie części),
- ❖ niedostateczna sieć dróg i chodników na terenie gminy, zły stan istniejących dróg gminnych,
- ❖ braki w infrastrukturze technicznej (kanalizacja, wodociągi, oczyszczalnia, gospodarka śmieciowa, energia elektryczna, dostęp do internetu),
- ❖ uchybienia w działaniu administracji samorządowej i obsłudze ludności - brak skutecznego systemu kontroli w tym obszarze,
- ❖ niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców,
- ❖ zróżnicowany poziom życia mieszkańców,
- ❖ zły stan rolnictwa i brak agroturystyki,
- ❖ brak strategii rozwoju gminy,
- ❖ niedostatki bazy kulturalnej,
- ❖ niedostatek terenów rekreacyjno – sportowych (brak ścieżek rowerowych, niska estetyka Austerii, brak parku i dostępu do krajobrazu chronionego),
- ❖ niska estetyka gminy,
- ❖ brak budownictwa socjalnego,
- ❖ niewłaściwa organizacja pracy w policji,
- ❖ tolerancja zła przez mieszkańców gminy,
- ❖ brak integracji mieszkańców i poczucia tożsamości,
- ❖ brak propozycji zagospodarowania czasu wolnego dla młodzieży,
- ❖ brak zachęt dla rozwoju przedsiębiorczości,
- ❖ brak współpracy gminy z władzami Warszawy.

11.3 ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY RASZYN

SZANSE ROZWOJU GMINY

- ❖ położenie blisko Warszawy, lotniska,
- ❖ wysoka koniunktura gospodarcza w regionie,
- ❖ atrakcyjność inwestycyjną, osadniczą, turystyczną regionu,
- ❖ dobre kontakty międzyregionalne i międzynarodowe regionu,
- ❖ dobre warunki przyrodnicze regionu,
- ❖ niezły poziom ochrony środowiska naturalnego,
- ❖ dobra współpraca z gminami w zakresie infrastruktury technicznej [oczyszczalnia] i strefy wokół lotniska,
- ❖ akcesja do Unii Europejskiej,
- ❖ bardzo dobrze rozwinięte instytucje finansowe w regionie,
- ❖ korzystne procesy demograficzne w regionie (migracja z Warszawy).

ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

- ❖ słabnąca koniunktura gospodarcza w regionie,
- ❖ przewidywane zmiany prawa i zasad działania samorządów,
- ❖ zanieczyszczenia emitowane przez Warszawę,
- ❖ wyższa atrakcyjność inwestycyjna gmin w regionie,
- ❖ zagrożenia komunikacyjne w regionie (wzrost natężenia ruchu na drogach dojazdowych do Warszawy, nadmierne wydzielanie spalin, niskie nakłady na inwestycje drogowe, uciążliwość lotniska, złe połączenie z powiatem),
- ❖ trudności w dostępie do środków Unii Europejskiej,
- ❖ zbytnia ingerencja państwa w działalność gminy,
- ❖ zły stan infrastruktury technicznej w regionie,
- ❖ recesja gospodarcza kraju,
- ❖ brak integracji mieszkańców w regionie,
- ❖ zorganizowane grupy przestępcze w sąsiednich regionach,
- ❖ brak porozumienia, integracji między gminami i powiatem,
- ❖ korupcja,
- ❖ napływ inwestycji zagranicznych kosztem własnych,
- ❖ możliwość rozszerzenia granic Warszawy.
- ❖ zaśmiecenie terenów leśnych w regionie,

12. WIZJA ROZWOJU GMINY RASZYN W 2020 ROKU

Podstawowym wyznacznikiem przyszłego wizerunku Gminy Raszyn będzie umiejętna wykorzystanie potencjału związanego z atrakcyjnością inwestycyjną oraz osadniczą gminy.

Wielkie wyzwanie stojące przed gospodarzami gminy to ukształtowanie wizerunku gminy przyjaznej dla inwestorów i mieszkańców, atrakcyjnej dla zamieszkiwania i spędzania czasu wolnego. Nastąpi rozwinięcie wielu funkcji, dzisiaj w niewielkim stopniu realizowanych, takich jak atrakcyjna oferta w zakresie **kultury, oświaty i rekreacji**. Pozwoli to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.

Ważnym obszarem, który będzie podlegał przemianom, będzie **sektor małych i średnich przedsiębiorstw**. System ulg i zachęt dla małych przedsiębiorstw i rzemiosła pozwoli skutecznie generować lokalne miejsca pracy.

Najbardziej radykalne zmiany dotkną **sektor rolniczy**. Zakłada się funkcjonowanie szczytkowego rolnictwa na terenie gminy z zachowaną funkcją przetwórstwa spożywczego. Na cele osadnicze i inwestycyjne przeznaczane będą grunty klasy V i VI.

Ochrona **środowiska przyrodniczego** będzie obszarem ważnej aktywności gminy. Zahamowanie degradacji środowiska dokona się poprzez rozwój infrastruktury technicznej związanej z pełnym skanalizowaniem gminy, budową oczyszczalni oraz poprzez wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i przyjezdnych. Dokona się zagospodarowanie naturalnych wyrobisk i stawów a gmina podejmie działania zapewniające zachowanie ładu przestrzennego i estetycznego na swoim terenie.

Zakłada się praktyczne zakończenie działań inwestycyjnych w obrębie **rozwoju infrastruktury technicznej** gminy. Stan dróg i chodników ulegnie radykalnej poprawie. Nowe obwodnice, obudowanie Alei Krakowskiej i rozbudowa metra ograniczą negatywny ruch komunikacyjny w Raszynie. Na terenie całej gminy dostępna będzie sieć wodociągowa i gaz przewodowy. Nastąpi znaczny postęp w estetyzacji gminy. Dla potrzeb zwiększenia liczby ludności do około 35 tys. niezbędna będzie znaczna rozbudowa sieci infrastruktury technicznej i społecznej.

Wysokiej staranności wymagać będzie sprostanie oczekiwaniom w zakresie **rozwiązania problemów związanych z problematyką społeczną** na terenie gminy. Mieszkańcy oczekiwają bezkolizyjnego załatwienia wszelkich problemów bytowych na miejscu jak również poczucia ochrony socjalnej najsłabszych mieszkańców. Poziom życia mieszkańców i przyjezdnych kształtować będzie atrakcyjność oferty oświatowej, kulturowej i zdrowotnej oraz stan sieci rekreacyjno – sportowej. Nastąpi znaczny rozwój oferty oświatowej i medycznej powiązany z promocją gminy. Dokona się integracja społeczności gminy. Gmina będzie liderem samoorganizacji społecznej połączonej z wysoką aktywnością władzy samorządowej.

Przyszły obraz i niektóre elementy charakteryzujące Gminę Raszyn stanowią na seminarium przedmiot dyskusji w grupach oraz na posiedzeniu plenarnym. Zapis

wyników prac zespołów przedstawiono w załączniku do niniejszego opracowania. Zdaniem autorów opracowania wizję Gminy Raszyn w 2020 r. będą cechować następujące elementy i wyróżniki:

WIZJA GMINY RASZYN W 2020 r.

- 1) Liczba ludności wzrośnie do ok. 35 tys. mieszkańców głównie poprzez migrację z Warszawy, nastąpi wzrost wykształcenia z dominującym średnim i wyższym (85%). Pojawi się szkolnictwo średnie na terenie gminy. Zanotowany zostanie wzrost aktywności społecznej szczególnie w obszarze przedsiębiorczości przy jednoczesnym utrwaleniu się podmiotowości obywatelskiej społeczeństwa gminy.
- 2) Stan środowiska przyrodniczego znacznie się polepszy. Nastąpi także znaczna poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców. Na terenie całej gminy wykonana będzie pełna infrastruktura w zakresie odprowadzania ścieków i gospodarki odpadami ze 100% segregacją. Wykonane zostaną i szeroko udostępnione tereny rekreacyjne na bazie rezerwatu, parku i pradoliny Raszynki.
- 3) Pozostanie kilka dużych, specjalistycznych gospodarstw rolnych oraz przedsiębiorstwa przetwórstwa rolno – spożywczego. Znaczna część gruntów rolnych zostanie przekwalifikowana na tereny inwestycyjne. W ograniczonym zakresie zachowa się sektor przetwórstwa spożywczego nakierowany na zaspakajanie rynku Aglomeracji Warszawskiej.
- 4) Nastąpi rozbudowa bazy oświatowej, pojawi się zróżnicowana oferta w zakresie szkolnictwa średniego na terenie gminy oraz prywatnego szkolnictwa wyższego a także elitarna szkoła podstawowa z gimnazjum. Gmina oferować będzie pełną gamę usług medycznych (nowy ośrodek zdrowia, prywatny szpital, dom starców), oraz bogatą ofertą usług kulturalnych (kino, domy kultury, itp.). Pojawi się kompleksowa oferta w zakresie usług rekreacyjno – sportowych z wykorzystaniem terenów chronionych i naturalnych wyrobisk i stawów (Raszyńskich). Powołane zostanie Muzeum Bitwy Raszyńskiej a istniejące obiekty zabytkowe będą odrestaurowane. Zaistnieje wiele ofert spędzania czasu wolnego dla młodzieży. Powstanie dom pogodnej jesieni i studio telewizji lokalnej. Wzrośnie poziom bezpieczeństwa publicznego poprzez powołanie straży gminnej i zwiększenie ilości posterunków policji.
- 5) Gmina Raszyn będzie w dobrej kondycji finansowej dzięki zwiększeniu ilości podmiotów gospodarczych oraz umiejętnej akwizycji środków z Unii Europejskiej. Główna podaż miejsc pracy pokaże się w sferze usługowo – przemysłowej. Ważnym czynnikiem rozwoju będzie ustawowo powiększona samodzielność gminy.
- 6) Dochody mieszkańców oscylować będą wokół średnich w Unii Europejskiej. Mieszkańcy znajdować będą pracę w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, w sektorze usług oraz w Warszawie. Poziom bezrobocia będzie bliski „0”.
- 7) Problemy infrastrukturalne zostaną w pełni rozwiązane szczególnie w obszarze kanalizacji, wodociągów, gospodarki odpadami gminy oraz w obszarze oczyszczania ścieków. Gmina wykona modernizację i budowę nowych dróg na swoim terenie. Powstaną obwodnice zachodnia i wschodnia Raszyna, sieć metra dotrze do miejscowości Janki. Aleja Krakowska przekształcona zostanie w trasę podziemną lub obudowaną i zostanie połączona nową drogą z ul. Puławską. Do Raszyna dotrze także szybka kolej szynowa. Pojawi się mieszkaniowe budownictwo socjalne pokrywające lokalne zapotrzebowanie.
- 8) Raszyn rozwijać się będzie w kierunku gminy handlowo – usługowo - osadniczej z dobrze rozwiniętym sektorem małych i średnich przedsiębiorstw. Poważną gałęzią dochodów gminy i kreowania miejsc pracy będzie sektor rekreacyjny. Gmina będzie wykazywała dużą dbałość o ekologię, sypnąć będzie z wielu inicjatyw obywatelskich.

13. UWARUNKOWANIA I CELE ROZWOJU

13.1 CELE STRATEGII GMINY RASZYN DO 2020 ROKU

W oparciu o wnioski wypracowane przez zespoły na seminarium można sformułować obecne i przyszłościowe uwarunkowania rozwoju gminy, które wymagają koncentracji działań rozwojowych w następujących obszarach:

- I. Jakość życia mieszkańców
- II. Infrastruktura społeczna
- III. Rozwój zrównoważony
- IV. Komunikacja
- V. Infrastruktura techniczna
- VI. Wizerunek gminy

W ramach w/w obszarów określono następujące cele strategiczne, a w ich ramach cele średniookresowe do osiągnięcia w perspektywie 2020 r.:

I. Wzrost jakości życia oraz aktywności mieszkańców Raszyna wraz z odzyskaniem tożsamości regionalnej, poprzez:

- Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego,
- Pomoc w tworzeniu organizacji pozarządowych na terenie gminy,
- Prowadzenie działań integrujących społeczeństwo Raszyna, budowa tożsamości lokalnej,
- Umocnienie więzi społecznych i odpowiedzialności za wspólnotę gminną mieszkańców,
- Wzrost bezpieczeństwa publicznego,
- Objęcie aktualnymi szczegółowymi planami zagospodarowania przestrzennego całej gminy,
- Stworzenie warunków rozwoju zawodowego mieszkańców,
- Tworzenie lobbingu dla samorządności,
- Zaprojektowanie i wykonanie urządzeń małej architektury,
- Prewencja zjawisk patologicznych w gminie,
- Powołanie zespołu do pozyskiwania środków przedakcesyjnych i strukturalnych UE.
- Stworzenie warunków dla realizacji aspiracji intelektualnych mieszkańców,
- Stworzenie systemu informacyjnego dla mieszkańców gminy,
- Wprowadzenie systemu konsultacji społecznych z mieszkańcami,

II. Dostosowanie infrastruktury społecznej gminy do oczekiwań mieszkańców a w szczególności młodzieży, poprzez:

- Rozwój budownictwa społecznego,
- Rozwój bazy oświatowej (budowa szkoły średniej, przedszkoli, sal gimnastycznych, boisk, itp.),
- Rozwój prywatnego szkolnictwa wyższego na terenie gminy,
- Zwiększenie zakresu usług specjalistycznych służby zdrowia,
Poprawa dostępu
- ~~Prywatyzacja~~ gminnej służby zdrowia,
- Stworzenie atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego i pracy dla zdolnej młodzieży,
- Stworzenie gminnego systemu informacji o środkach pomocowych i Unii Europejskiej,
- Nawiązanie współpracy międzynarodowej dla aktywizacji wymiany młodzieżowej itp.
- Rozwój gminnej bazy kulturowej,
- Utworzenie instytucjonalnych systemów wzajemnej komunikacji władzy samorządowej i mieszkańców,

III. Wdrożenie europejskich norm rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) w gminie, poprzez:

- Opracowanie lokalnej AGENDY 21
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- Wprowadzenie powszechnego systemu zbiórki i segregacji odpadów,
- Ciągła edukacja ekologiczna mieszkańców,
- Poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
- Wdrożenie zasad planowania przestrzennego w oparciu o normy rozwoju zrównoważonego,
- Nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie działań proekologicznych,
- Efektywne wykorzystanie możliwości UE dla ekorozwoju,
- Skuteczna egzekucja norm ekologicznych na terenie gminy,
- Estetyzacja miejsc publicznych,
- Rozwój współpracy z Warszawą w dziedzinie problematyki ekologicznej,

IV. Eliminowanie uciążliwości komunikacyjnych na terenie gminy, poprzez

- Wspólne z Warszawą rozwiązywanie problematyki komunikacyjnej gminy,
- Uporządkowanie i rozszerzenie informacji komunikacyjnej na terenie gminy,
- Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci drogowej na terenie gminy,
- Rozbudowa strategicznych połączeń komunikacyjnych związanych z ruchem tranzytowym (obwodnice, nowe połączenia),
- Lobbing na rzecz realizacji zamierzeń komunikacyjnych o znaczeniu ponadgminnym,
- Aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie zamierzeń komunikacyjnych,
- Budowa na drogach krajowych ekranów dźwiękowych,
- Budowa bezkolizyjnych skrzyżowań z drogami krajowymi.

V. Poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy dla rozwoju przedsiębiorczości, osadnictwa i rekreacji, poprzez:

- Rozbudowa sieci wodociągowej,
- Poprawa stanu sieci energetycznej,
- Wykonanie sieci gazu przewodowego na terenie gminy,
- Współpracę z sąsiednimi gminami w celu pozyskania środków na inwestycje międzygminne.
- Stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- Opracowanie strategii gospodarczej gminy dla pozyskania inwestorów,
- Uzbrojenie i promocja terenów inwestycyjnych,
- Zmiany prawa lokalnego na przyjazne przedsiębiorcom,
- Aktywizacja społeczeństwa w zakresie rozwoju przedsiębiorczości,
- Rozwój usług finansowych na terenie gminy,
- Powołanie Gminnego Centrum Informacji Gospodarczej,
- Stworzenie lokalnego funduszu poręczeń kredytowych,
- Przedstawienie bogatej oferty szkoleniowo – informacyjnej dla przedsiębiorców,
- Utworzenie programu osadnictwa na terenie gminy,
- Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju szlaków pieszych i rowerowych itp.
- Rozwój gospodarstw agroturystycznych,

VI. Promocja wizerunku gminy ukazująca jej atrakcje kulturowe i historyczne, poprzez:

- Opracowanie i wdrożenie gminnego programu promocji gminy,
- Wykorzystanie lokalnych tradycji i historii dla celów promocyjnych,
- Aktywna promocja gminy jako miejsca dla działalności gospodarczej, zamieszkania i rekreacji,
- Wykreowanie imprezy turystycznej o zasięgu krajowym,
- Wykorzystanie osób znanych zamieszkujących na terenie gminy do celów promocyjnych,
- Zaprojektowanie i wdrożenie szerokiego zakresu imprez kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych w gminie,
- Udostępnienie obszarów chronionego krajobrazu dla celów rekreacyjnych,
- Stworzenie możliwości ekspozycyjnych dla Panoramy Bitwy pod Raszynem,
- Rozwój systemu informacji gospodarczej i turystycznej,
- Przeciwdziałanie rozwojowi przestępczości w tym zorganizowanej,
- Opracowanie i promocja logo gminy.

13.2 BADANIE ZGODNOŚCI CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY RASZYN ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I Z NARODOWYM PLANEM ROZWOJU NA LATA 2004 – 2006..

Cel strategiczny nr 1

Wzrost jakości życia oraz aktywności mieszkańców Raszyna wraz z odzyskaniem tożsamości regionalnej

Cel ten współgra z drugim celem długookresowym SRWM :

Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunków życia ludności w województwie,

oraz odpowiada 2 osi rozwoju Narodowego Planu Rozwoju –

Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia.

Cel strategiczny nr 2

Dostosowanie infrastruktury społecznej gminy do oczekiwań mieszkańców a w szczególności młodzieży

Cel ten odpowiada drugiemu celowi średniookresowemu strategii wojewódzkiej:

Przyspieszenie procesów rozwoju społeczno – gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach.

a także pierwszemu celowi średniookresowemu strategii:

Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne.

a także odpowiada 2 osi rozwoju Narodowego Planu Rozwoju –

Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia.

Cel strategiczny nr 3

Wdrożenie europejskich norm rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) w gminie

Zapisy tego celu strategicznego odpowiadają zapisom strategii wojewódzkiej w punkcie 2.5.:

„Przeciwdziałanie degradacji i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego”.

oraz celom długookresowym szczególnie w punkcie 1.3. strategii RWM:

„Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza”.

Odpowiada także celowi średniookresowemu 2.4j

„Aktywizacja i modernizacja obszarów metropolitalnych poprzez rozwój funkcji turystyczno – wypoczynkowych”.

a ponadto odpowiada 3 osi rozwoju NPR -

Tworzenie warunków dla zwiększania poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej.

Cel strategiczny nr 4

Eliminowanie uciążliwości komunikacyjnych na terenie gminy

Powyższy cel zgodny jest z zapisami pierwszego celu długookresowego Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego:

„Zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i regionalnym”

a także odpowiada 5 osi rozwoju NPR -

Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.

Cel strategiczny nr 5

Poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy dla rozwoju przedsiębiorczości, osadnictwa i rekreacji

Powyższy cel jest zgodny również z priorytetem 6 kontraktu wojewódzkiego, który brzmi:

Poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną obszarów wymagających aktywizacji

Ponadto odniesienie do powyższego celu strategicznego można znaleźć w zapisach celu średniookresowego 2.4.:

„Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych”.

a także odpowiada 5 osi rozwoju NPR –

Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.

Cel strategiczny nr 6

Promocja wizerunku gminy ukazująca jej atrakcje kulturowe i historyczne

Powyższy cel strategiczny odpowiada celowi średniookresowemu 2.1g SRWM, który brzmi:

Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne poprzez ułatwienia inwestowania w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów poza aglomeracją warszawską

oraz odpowiada celowi średniookresowemu 2.4j

„Aktywizacja i modernizacja obszarów metropolitalnych poprzez rozwój funkcji turystyczno – wypoczynkowych”.

a także odpowiada 5 osi rozwoju NPR –

Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.

**Podsumowując należy stwierdzić, że zapisy
Strategii Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 roku
w pełni odpowiadają zapisom:
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
oraz zapisom
NARODOWEGO PLANU ROZWOJU NA LATA 2004 - 2006**

14. MISJA GMINY RASZKÓW

W tym miejscu naszych rozważań warto przytoczyć jedną z definicji misji, która autorom opracowania wydaje się być najbardziej trafna:

Misja to zwięzłe, realistyczne sformułowanie filozofii, celów i zasad rozwoju strategicznego uwzględniające identyfikację podstawowych problemów oraz wyniki analizy SWOT.

Misją Gminy Raszków, rozumianej jako wspólnota wszystkich osób zamieszkujących na jej terenie, jest:

**KSZTAŁTOWANIE
GMINY RASZKÓW JAKO MIEJSCA:
PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM,
PRZEDSIĘBIORCOM I PRZYJEZDNYM,
BUDUJĄCEGO AKTYWNE
SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE,
DBAJĄCEGO
O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE,
WYKORZYSTAJĄCEGO
POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
I HISTORIĘ REGIONU**

15. MIERNIKI, WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Raszyn proponujemy dla każdego celu strategicznego wprowadzenie zestawu kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Wzrost jakości życia mieszkańców Raszyna wraz z odzyskaniem tożsamości regionalnej

I tak dla pierwszego celu strategicznego przytoczonego poniżej proponujemy następujące wskaźniki monitoringu:

- liczba organizacji pozarządowych,
- procent budżetu przeznaczany na inwestycje oświatowe,
- ilość imprez kulturalnych i sportowych w roku,
- procent budżetu gminy uzyskany z funduszy europejskich,
- procentowy udział społeczeństwa gminy w wyborach,
- ilość i wykrywalność przestępstw

Dostosowanie infrastruktury społecznej gminy do oczekiwań mieszkańców a zwłaszcza młodzieży

Dla drugiego celu strategicznego proponuje się następujące mierniki kontroli wdrażania strategii:

- liczba młodzieży uczęszczająca do szkół średnich na terenie gminy,
- liczba skarg na służbę zdrowia,
- wielkość zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych i kultury,
- procent młodzieży uczestniczącej w wymianie międzynarodowej,
- ilość osób korzystających z gminnych ośrodków informacji europejskiej.

Wdrożenie europejskich norm rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) w gminie

Zestaw wskaźników monitoringu wdrażania strategii rozwoju gminy w obrębie trzeciego celu strategicznego:

- procentowy wskaźnik śmieci segregowanych,
- procentowy stopień skanalizowania gminy,
- Ilość dzikich wysypisk śmieci na terenie gminy,
- procent budżetu gminy wykorzystany na ochronę środowiska,
- procent energii pozyskiwany ze źródeł alternatywnych na terenie gminy,
- poziom czystości lokalnych rzek i zbiorników wodnych.

Eliminowanie uciążliwości komunikacyjnych na terenie gminy

Czwarty cel strategiczny wymaga następujących wskaźników kontroli wdrażania:

- poziom hałasu emitowanego z drogi krajowej,
- łączna długość barier dźwiękowych,
- procent mieszkańców korzystających z komunikacji zbiorowej,
- czas dojazdu do centrum Warszawy.

Poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy dla rozwoju przedsiębiorczości, osadnictwa i rekreacji

Dla realizacji piątego celu strategicznego proponuje się zestaw mierników monitoringu wdrażania strategii rozwoju:

- środki wydane na uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- średni czas uzyskania pozwolenia na budowę,
- ilość porad udzielonych przez Gminne Centrum Informacji Gospodarczej,
- ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- roczna ilość osób osiedlających się na terenie gminy.
- ilość gospodarstw domowych przyłączonych do sieci gazowej,
- ilość gospodarstw przyłączonych do sieci wodociągowej,
- ilość gospodarstw przyłączonych do sieci kanalizacyjnej,
- ilość osób odwiedzających gminę w celach turystyczno – rekreacyjnych.

Promocja wizerunku gminy ukazująca jej atrakcje kulturowe i historyczne

Dla realizacji szóstego celu strategicznego proponuje się następujący zestaw mierników monitoringu wdrażania strategii rozwoju:

- procent wydatków budżetu gminy przeznaczonych na promocję,
- ilość wydarzeń kulturalno – sportowych o zasięgu ponadgminnym,
- łączny nakład druków promocji gospodarczej i turystycznej,
- procent budżetu przeznaczony na promocję inwestycyjną,
- ilość przestępstw na terenie gminy,

16. REKOMENDACJE *BALTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN*

Analiza strategiczna istniejącego potencjału oraz sytuacji zewnętrznej Gminy Raszyn wskazuje na konieczność utrwalenia charakteru gminy przyjaznej przedsiębiorczości i na uwzględniający w większym stopniu **rozwój funkcji osadniczej oraz rekreacyjno – turystycznej.**

Przekształcenia funkcjonalno – strukturalne w Raszynie wymagają kompleksowych i konsekwentnych, wieloletnich działań. Zestaw takich działań przedstawiony jest w rozdziale „Cele strategiczne” oraz „Programy operacyjne”.

Jest niezwykle trudno zarekomendować kolejność działań, jakie powinna podjąć społeczność lokalna chcąc realizować strategię rozwoju. Trzeba pamiętać o kilkunastoletnim horyzoncie czasowym realizacji strategii, oraz o możliwościach finansowych i organizacyjnych gminy.

Wypada przyjąć tutaj założenie, że każda złotówka wydana przez samorząd terytorialny powinna generować co najmniej drugie tyle ze środków zewnętrznych, pomocowych oraz z obszaru partnerstwa publiczno – prywatnego.

Do działań akwizycji takich pieniędzy należałoby oddelegować kompetentną osobę. Decyzje realizacyjne strategii powinny zapadać w sposób bieżący w trakcie roku kalendarzowego, ale kulminacja przesądzeń związanych ze strategią będzie miała w sposób oczywisty miejsce podczas corocznych przesądzeń budżetowych gminy.

Wybór tematów do realizacji musi opierać się o dwa filary: pierwszy to możliwości finansowe, a drugi to efekt synergii. A mianowicie decyzja realizacyjna jednego z obszarów strategii powinna otwierać jak najwięcej następnych możliwości rozwoju.

Zaleca się, aby równocześnie realizować cele średniookresowe z każdego zarysowanego priorytetu rozwojowego. Uzyskamy wtedy efekt równoważenia rozwoju gminy.

Krótko chcemy tutaj zasygnalizować działania jakie lokalna społeczność będzie musiała w najbliższej przyszłości podjąć z rozbiciem na n/w obszary aktywności :

1. Uwarunkowania społeczno – administracyjne.

Należy uświadamiać społeczności lokalnej nieuchronność i konieczność zmian, a także korzyści płynące z większego uświadomienia sobie istotnych funkcji gminy. Działania informacyjno – uświadamiające powinny zaczynać się już w szkołach, ale powinny objąć wszystkich mieszkańców. Należy informować o kierunkach przemian, ukazywać ich skutki oraz wskazywać działania. Jest to bardzo ważne zadanie dla samorządu lokalnego, gdyż nie zrozumienie działań samorządu prowadzi najczęściej do sprzeciwu i blokady działań. Zaleca się prowadzenie otwartej polityki informacyjnej drogą publikacji prasowych a najlepiej metodą spotkań informacyjnych z mieszkańcami.

Wielkim wyzwaniem dla społeczności lokalnej będą problemy edukacyjne. Usytuowanie szkoły średniej na terenie gminy, oraz sanacja sieci szkolnej wraz z podniesieniem poziomu nauczania i wdrożeniem edukacji dorosłych to główne zadania na najbliższe lata.

2. Podmiotowość mieszkańców gminy

Niezwykle istotną dla rozwoju gminy, oprócz aktywności samorządu terytorialnego, jest zaangażowanie mieszkańców i ich świadomość obywatelska. Tworzenie społeczeństwa obywatelskiego jest długotrwałym i złożonym procesem, który możemy obserwować w niektórych państwach o wysokim poziomie rozwoju cywilizacyjnego. Społeczeństwo obywatelskie to mieszkańcy świadomi swoich praw i obowiązków, aktywnie włączający się w rozwiązywanie wspólnych problemów nie czekające bezradnie na reakcję instytucji odpowiedzialnych za realizację określonych zadań.

Zadaniem gminy jest także pomoc w samoorganizacji społeczeństwa. Gmina powinna wspomagać tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych, integrować mieszkańców wokół wspólnych celów strategicznych, budować tożsamość lokalną i ściśle współpracować z mieszkańcami i ich organizacjami.

Dla realizacji tych zadań sugerujemy między innymi powołanie przy wójcie **Rady ds. Rozwoju Gminy**, która skupiać będzie grono osób opiniotwórczych i ważnych dla gminy niekoniecznie tu zamieszkałych.

Celowym wydaje się także powołanie **punktu informacji gospodarczej** dla lokalnych przedsiębiorców, który będzie zaopatrywał ich w niezbędne informacje gospodarcze.

3. Modernizacja infrastruktury technicznej.

Realizacja inwestycji infrastrukturalnych często obarczona jest myśleniem życzeniowym, że dobra infrastruktura automatycznie przełoży się na pojawienie się w gminie rzeszy inwestorów. Specjaliści zalecają w takich przypadkach podwójne powiązanie inwestycji infrastrukturalnych dla przemysłu z tymi dla mieszkańców oraz włączenie inwestorów do współfinansowania infrastruktury gminnej. Trzeba pamiętać, że często więcej dla inwestora znaczy dobra atmosfera w urzędzie gminy i życzliwy wójt niż cena nieruchomości.

Pamiętać jednak należy, że ważnym dla inwestorów wydaje się być przede wszystkim stan techniczny dróg i dbałość o środowisko przyrodnicze. Ostatnio publikowane badania preferencji inwestorów na ten aspekt właśnie wskazują.

4. Promocja gminy i budowanie nowego wizerunku.

Realizacja rozwoju gminy w założonych kierunkach wymaga skutecznej promocji własnej oferty. Dotyczy to zwłaszcza określenia terenów pod inwestycje produkcyjno-usługowe oraz promocji własnych atrakcji rekreacyjno – turystycznych..

Promocję inwestycyjną należy zorientować pod konkretne grupy potencjalnych inwestorów. Wymaga to profesjonalnego podejścia, kontaktów, konsekwentnego kreowania nowego wizerunku gminy. Wszystkie działania promocyjne powinny być realizowane pod hasłem, logo lub tytułem sztandarowej atrakcji.

W promocji takiej wielce pomocnym są imprezy o randze regionalnej lub ogólnokrajowej czy międzynarodowej. Wydaje się, iż funkcjonujące obecnie imprezy są ciągle zbyt mało spopularyzowane i brak jest jednego lub kilku ewidentnych wyróżników Raszyna na mapie województwa.

5. Finansowanie

Źródłami finansowania przedsięwzięć objętych strategią rozwoju będą: budżet gminy, dotacje zewnętrzne oraz środki pomocowe a także Unii Europejskiej. Najistotniejszym źródłem środków przy wspólnym działaniu z gminami, może być fundusz **Phare i SAPARD a także po wstąpieniu do UE fundusze strukturalne**. Ponadto należy zachęcać mieszkańców i przedsiębiorców do współpracy przy finansowaniu zadań publicznych gminy w drodze partnerstwa publiczno – prywatnego (służymy udanymi przykładami takich działań). BIGmin służy także pomocą w wyszukiwaniu stosownych funduszy pomocowych, przedakcesyjnych i strukturalnych.

6. Organizacja realizacji strategii rozwoju.

Dla stwarzania odpowiedniego klimatu sprzyjającego realizacji prac objętych strategią rozwoju oraz rozwijania koncepcji zawartych w wizji rozwoju celowe jest powołanie **Zespołu Monitoringu Strategii**, składającego się z osób odpowiedzialnych za kontrolę wdrażania niniejszej strategii rozwoju.

W celu sprawnej realizacji strategii rozwoju gminy celowe jest dodatkowe opracowanie szczegółowych programów rozwoju przedsiębiorczości, turystyki, promocji gminy, lokalnej Agendy 21 itp.

Sugerujemy coroczną analizę możliwości budżetowych w zakresie realizacji poszczególnych celów długo- i średniookresowych strategii gminy oraz zrealizowanie zasady składania corocznych sprawozdań z realizacji strategii przez w/w zespół podczas uchwalania budżetu.

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 1:

Wzrost jakości życia oraz aktywności mieszkańców Raszyńa wraz z odzyskaniem tożsamości regionalnej

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Nakłady [tys. zł]	Źródło finansowania
1	3	4	6	6	7
1.1	Wykonanie projektu urzędzeń małej architektury na terenie gminy	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
1.2	2. Opracowanie brakujących planów zagospodarowania przestrzennego <i>koncesje</i>	2004	Urząd Gminy		Budżet Gminy
1.3	Powołanie zespołu do akwizycji środków Unii Europejskiej ✓	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
1.4	Opracowanie i wdrożenie programu „Dialog ze społeczeństwem”	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
1.5	Powołanie gminnego forum dyskusyjnego	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
1.6	Podjęcie uchwały wspomagającej powstawanie inicjatyw intelektualnych mieszkańców gminy	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
1.7	Usytuowanie tzw. Kiosku informacyjnego w Urzędzie Gminy	2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
1.8	Organizowanie posiedzeń Rady Gminy i Komisji w sołectwach	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
1.9	Wprowadzenie systemu monitoringu jednostek szkolnictwa i przeciwdziałania narkomanii	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
1.10	Wdrożenie programu prac interwencyjnych na terenie gminy	2003 -2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 2:

Dostosowanie infrastruktury społecznej gminy do oczekiwań mieszkańców a w szczególności młodzieży

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Nakłady [tys. zł]	Źródło finansowania
1	3	4	5	6	7
2.1	Nawiązanie współpracy z gminą z obszaru Unii Europejskiej	2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
2.2	Uruchomienie gminnego punktu informacji o Unii Europejskiej	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
2.3	Utworzenie szkoły średniej w Raszynie	2004	Starostwo Powiatowe		Budżet powiatu
2.4	Budowa sal gimnastycznych przy szkołach	2003 - 2008	Urząd Gminy Starostwo		Budżet państwa Budżet gminy środki zewnętrzne
2.5	Budowa ogródka Jordanowskiego	2003 - 2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
2.6	Prywatyzacja ośrodków zdrowia	2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
2.7	Budowa przedszkoli - przy ul. Góroborskiego	2003 - 2005	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
2.8	Budowa gminnych ośrodków kultury	2003 - 2005	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
2.9	Budowa domu społecznej starości	2007 - 2009	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
2.10	Utworzenie tzw. „Uniwersytetu III wieku”	2003 - 2005	Inwestor prywatny		środki prywatne środki zewnętrzne
2.11	Organizacja biblioteki publicznej z czytelnią i dostępem do internetu	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
2.12	Opracowanie gminnego wzorca architektury zabudowy mieszkaniowej	2003 - 2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 3:

Wdrożenie europejskich norm rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) w gminie

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Nakłady [tys. zł]	Źródło finansowania
1	3	4	5	6	7
3.1	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci <i>→ budowa baru cały rok</i>	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy
3.2	Opracowanie programu ochrony środowiska <i>uchwała nr 10.04</i>	2003 - 2006	inwestor prywatny		Budżet zewnętrzne
3.3	Wdrożenie gminnego systemu zbiórki i selekcji odpadów <i>od sierpnia 03 realizacja</i>	2003 - 2007	Urząd Gminy		Budżet zewnętrzne
3.4	Opracowanie lokalnej AGENDY 21 <i>zrealizowane - uchwała nr 10/2004</i>	2003	Urząd Gminy		Budżet zewnętrzne
3.5	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	2003 - 2010	Urząd Gminy		Budżet gminy
3.6	Opracowanie programu estetyzacji gminy <i>W. Kordoski</i>	2004	Urząd Gminy		Budżet gminy
3.7	Nawiązanie współpracy z samorządem Warszawy w obszarze ekologii i ochrony środowiska <i>rozpracowanie</i>	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy
3.8	Cykliczne organizowanie konferencji o tematyce ekorozwoju <i>wypracowanie budżetu</i>	2003 - 2015	Urząd Gminy		Budżet gminy
3.9	Budowa lub rozbudowa oczyszczalni ścieków <i>węz. wodociąg. stud. głębin. i fund. stud. wodn.</i>	2004 - 2008	Urząd Gminy		Budżet zewnętrzne
3.9	Organizacja studia telewizyjnego lokalnej w Raszkowie <i>Budżet realizacja</i>	2004 - 2005	inwestor prywatny		Budżet zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 4:

Eliminowanie uciążliwości komunikacyjnych na terenie gminy

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Nakłady [tys. zł]	Źródło finansowania
1	3	4	5	6	7
4.1	Uaktualnienie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy <i>p. podziemna</i>	2003 – 2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
4.2	Modernizacja gminnej sieci drogowej <i>do 06/2005 p. podziemna</i>	2003 -2015	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
4.3	Budowa obwodnicy A2	2007-2010	GDDP Warszawa		środki zewnętrzne
4.4	Budowa trasy N – S (Warszawa Kraków)	2010-2012	GDDP Warszawa		środki zewnętrzne
4.5	Budowa połączenia drogowego Salomea - Wolica	2008-2010	GDDP Warszawa		środki zewnętrzne
4.6	Budowa linii metra do Raszyna	2017-2020	GDDP Warszawa		środki zewnętrzne
4.7	Budowa osłon dźwiękowych wzdłuż dróg krajowych	2007-2010	GDDP Warszawa		Środki prywatne środki zewnętrzne
4.8	Budowa połączenia tramwajowego do Raszyna	2015-2017	GDDP Warszawa		Środki prywatne środki zewnętrzne
4.9	Wypracowanie programu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu ulicznego na terenie gminy <i>inwestycja</i> <i>rozważano</i> <i>program zbud.</i>	2003 -2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 5:

Poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy dla rozwoju przedsiębiorczości, osadnictwa i rekreacji

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Nakłady [tys. zł]	Źródło finansowania
1	3	4	5	6	7
5.1	Rozbudowa sieci wodociągowej	2004 - 2008	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
5.2	Zakończenie telefonizacji gminy szczególnie na nowych osiedlach	2003-2006	TP S.A.		Środki prywatne
5.3	Modernizacja sieci energetycznej na terenie gminy	2004-2007	Zakład Energet.		Środki prywatne
5.4	<i>Buda</i> Opracowanie programu rozwoju turystyki	2003	Urząd Gminy		Środki prywatne
5.5	<i>1. Etap Budowa</i> Opracowanie koncepcji ścieżek rowerowych i pieszych na terenie gminy	2004	Urząd Gminy		Budżet gminy
5.6	<i>2. Etap Budowa</i> Wprowadzenie na poziomie powiatu funduszu poręczeń kredytowych	2004	Starostwo		Budżet gminy środki zewnętrzne
5.7	Opracowanie programu rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości [MSP] w gminie <i>usługa X(1/04</i>	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
5.8	<i>p. K...</i> Opracowanie programu rozwoju osadnictwa w gminie	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
5.9	<i>Uzasadnienie inwestycyjnych</i> Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	2003 - 2010	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
5.10	<i>Uzasadnienie inwestycyjnych</i> Powołanie Gminnego Ośrodka Informacji Gospodarczej w Urzędzie Gminy	~~2002~~ 2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
5.11	<i>Ceda</i> Powołanie samorządu gospodarczego firm z terenu gminy	2003	przedsiębiorstwa		Środki prywatne
5.12	<i>Zachęta</i> Organizacja i budowa targowiska w gminie	2005 - 2007	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 6:

Promocja wizerunku gminy ukazująca jej atrakcje kulturowe i historyczne

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Nakłady [tys. zł]	Źródło finansowania
1	3	4	5	6	7
6.1	Opracowanie programu promocji gminy <i>Stawowice</i>	2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.2	Powołanie „Muzeum Bitwy Raszyńskiej” <i>Dożynki i imprezy</i>	2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.3	Wybudowanie rotundy z panoramą Bitwy pod Raszynem	2006 -2008	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.4	Zakup makiety Bitwy pod Raszynem	2004	Urząd Gminy		środki zewnętrzne
6.5	Powołanie przy wójcie gminy Rady Rozwoju Gminy Raszyn	2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.6	Przejęcie przez Gminę Raszyn stawów Puchalskiego <i>2. Staw</i>	2004	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.7	Zorganizowanie konkursów promujących historię i tradycję gminy <i>Sankcje z wyjazdami</i>	Corocznie od 2003	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.8	Odrestaurowanie zabytków na terenie gminy	2005 -2010	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.9	Opracowanie koncepcji i zagospodarowanie wyrobisk i stawów Raszyńskich	2005 -2007	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.10	Odbudowa parku	2005 -2008	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.11	Certyfikacja ISO Urzędu Gminy	2004 -2007	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne
6.12	Budowa pomnika Godebskiego <i>projekt gotowy</i>	2007 -2010	Urząd Gminy		Budżet gminy środki zewnętrzne

WYNIKI PRAC

SEMINARIUM DIAGNOSTYCZNO – PROJEKTOWE nt. „Strategia Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 roku” Raszyn, sierpień 2002 r.

18.1 IDENTYFIKACJA POJĘCIA „GMINA”

Diagnoza problemów rozwojowych gminy zapoczątkowana została plenarną dyskusją nad istotą pojęcia „gmina”.

Uczestnicy seminarium stwierdzili, że gmina to:

1. mała ojczyzna
2. teren, ludzie i wspólne interesy
3. rozwój gospodarczy, sportowy i kulturalny
4. infrastruktura
5. potrzeby mieszkańców
6. religia
7. tradycja
8. finanse gminy
9. bogactwa naturalne na terenie gminy
10. środowisko naturalne
11. kultura
12. Urząd Gminy, zarządzanie gminą, radni
13. uwarunkowania geograficzne
14. mieszkańcy określonego terytorium
15. miejsce pracy
16. rolnictwo
17. przedsiębiorczość, rzemiosło, handel, usługi
18. administrowanie danym terenem
19. ochrona środowiska
20. ochrona zdrowia
21. edukacja, nauka
22. służba społeczeństwu
23. planowanie przestrzenne
24. samorządność

18.2 OKREŚLENIE GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJOWYCH GMINY

1. drogi, aleja Krakowska, natężenie ruchu
2. podzielenie Raszyna przez drogę krajową
3. wodociągi, kanalizacja – braki w części gminy
4. zły stan dróg lokalnych – brak dróg
5. ratowanie zabytków – zły stan obiektów zabytkowych
6. niedostatki bazy rekreacyjnej
7. wychowanie dzieci i młodzieży – sport i rekreacja
8. niedostatek bazy kulturalnej
9. zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
10. wzrost przestępczości
11. wykorzystanie terenów Chronionego Krajobrazu
12. brak poczucia tożsamości mieszkańców gminy
13. zapomniane ślady historii – wymazanie historii lat okupacji niemieckiej
14. supermarkety
15. hałas – lotnisko, drogi, urbanizacja gminy
16. nierozwiązany problem gospodarki śmieciami
17. niedostatek specjalistów w Ośrodku Zdrowia
18. zróżnicowanie poziomu życia mieszkańców – rolnicy
19. komunikacja – złe połączenia z powiatem
20. komunikacja – utrudnienia w godzinach szczytu
21. zwiększenie miejsc rekreacyjnych – młodzież
22. niedoinwestowanie służby zdrowia
23. brak placów zabaw, parków, ścieżek rowerowych
24. brak budownictwa socjalnego

18.3 WIZJA GMINY RASZYN W 2020 ROKU

Zespół 1

Liczba ludności – 30.000 mieszkańców

wykształcenie od przedszkola [część prywatnych], poprzez gminne szkoły podstawowe, gimnazjum, liceum, po szkołę wyższą, aktywność społeczeństwa na poziomie europejskim

Stan środowiska – udostępnienie środowiska przyrodniczego

- ❖ opracowanie koncepcji terenów rekreacyjnych na bazie rezerwatu, parku, terenów pradoliny Raszynki, terenów sportowych [ew. aqua park]
- ❖ zaostrzenie przestrzegania ustaw o gospodarce odpadami [segregacja śmieci]

Stan rolnictwa – rolnictwo tradycyjne – „0”

- ❖ przetwórstwo rolno-spożywcze
- ❖ szczątkowe rolnictwo specjalistyczne

Problemy społeczne –

- ❖ poszerzenie bazy opieki zdrowotnej [dodatkowy ośrodek zdrowia, prywatny szpital, dom starców]
- ❖ utworzenie dwóch posterunków policji [Janki, Dawidy]
- ❖ Dom Kultury, ogródki Jordanowskie, przynajmniej jeden kompleks boisk sportowych, w każdej wsi boisko

Lokalne finanse – zadawalający – wzrastający budżet, fundusze z Unii Europejskiej (dotacje – programy, przyciąganie kapitału z zewnątrz),

Dochody mieszkańców –

- ❖ praca na terenie gminy – 80%

Infrastruktura –

- ❖ metro do centrum Janek
- ❖ obwodnica zachodnia i wschodnia
- ❖ wodociągi i kanalizacja – 100%
- ❖ oczyszczalnie – 8 szt.

Kierunki dalszego rozwoju – nowoczesna gmina z centrami handlowymi w obszarach przewidzianych w planach

Zespół 2

RASZYN – MIASTO OGRÓD

Liczba ludności – minimum 25 tysięcy mieszkańców

- ❖ wykształcenie – średnia europejska
- ❖ aktywność: handel, różnorodne usługi [kultura, basen, sport, turystyka]

Stan środowiska – 100% odpadów zagospodarowanych [recykling]

- ❖ spalarnia śmieci – najnowocześniejsza technologia

Stan rolnictwa – spadek w rolnictwie ilości gospodarstw o 50%

Problemy społeczne –

- ❖ szkoła średnia publiczna
- ❖ szkoła wyższa prywatna
- ❖ wymiana młodzieży pomiędzy szkołami [Austria, Europa]
- ❖ odrestaurowanie zabytków na terenie gminy
- ❖ stworzenie Muzeum – Bitwy Raszynskiej
- ❖ publiczna służba zdrowia + zabezpieczenie podstawowej opieki zdrowotnej [lekarz rodzinny]
- ❖ sprywatyzowana podstawowa służba zdrowia
- ❖ Dom Kultury – Centrum Multimedialne [internet]
- ❖ pole golfowe, ośrodek sportowy, siłownia, tenis, itd.
- ❖ przestępczość:
  - szeryf wybierany w bezpośrednich wyborach
  - zwiększenie liczby funkcjonariuszy policji
  - powołanie straży miejskiej
  - zaplecze techniczne

Lokalne finanse – płatnik netto do budżety Unii Europejskiej

Dochody mieszkańców –

- ❖ działalność gospodarcza [handel, usługi, produkcja]
- ❖ praca w strukturach samorządowych
- ❖ praca w Warszawie

Infrastruktura –

- ❖ Aleja Krakowska trasą podziemną
- ❖ Aleja Krakowska deptakiem rekreacyjno – handlowym
- ❖ stacja metra w Jankach – Plac Szwedzki
- ❖ obwodnica Salomea – Janki [tranzyt TIR-rów]
- ❖ zwodociągowanie gminy w 100%
- ❖ kanalizacja – Raszyn, Rybie, Janki, Grocholice, Falenty, Jaworowa, Sękocin, Dawidy
- ❖ budowa i modernizacja dróg na terenie gminy w 100%
- ❖ Raszyn – miasto ogród, zieleni, parki, ogrody

Kierunki dalszego rozwoju – gmina nowoczesna, turystyczna dbająca o tradycje

Zespół 3

- ❖ 35 – 50 tysięcy mieszkańców, wykształcenie minimum średnie, wysoka aktywność społeczna
- ❖ budowa obwodnicy, rozbudowa i modernizacja dróg lokalnych, połączenie Alei Krakowskiej z Puławską
- ❖ kompletne uzbrojenie terenu całej gminy – wodociągi, kanalizacja, gazyfikacja, energetyka
- ❖ całkowite zlikwidowanie bezrobocia i stworzenie miejsc pracy dla napływowej ludności
- ❖ rozbudowa terenów przeznaczonych pod zabudowę usługowo – handlowo – magazynowo o produkcyjną
- ❖ budowa osiedli mieszkaniowych na terenie całej gminy
- ❖ kilka Ośrodków Kultury na terenie gminy
- ❖ liceum
- ❖ stworzenie kompleksu rekreacyjno – sportowego przy basenie wraz z obiektami towarzyszącymi – aqua park, ścieżki rowerowe, edukacyjne
- ❖ zmiany w strukturze własności rolnej – dwa specjalistyczne gospodarstwa rolne
- ❖ maksymalne wykorzystanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
- ❖ wraz z rozwojem przedsiębiorstw i przedsiębiorczości, wykluczeniem bezrobocia nastąpi wzrost dochodów gminy
- ❖ ukierunkowanie rozwoju gminy na wypoczynek i rekreację poprzez stworzenie bazy turystyczno – wypoczynkowej dla mieszkańców gminy i zaplecze dla Warszawy
- ❖ wykorzystanie naturalnych wyrobisk i stawów [Raszyńskich] dla wypoczynku i rekreacji
- ❖ zorganizowanie komunikacji szynowej [szybki tramwaj] wraz z miejscami parkingowymi [metro] – Janki, Falenty
- ❖ zorganizowanie z Austrii wizytówki wyjazdowej do Raszyna
- ❖ całkowite rozwiązanie problemów odpadów komunalnych
- ❖ elitarna szkoła podstawowa i budowa nowych przedszkoli [dwóch]
- ❖ rozwój opieki medycznej – podstawowa, specjalistyczna, szpitalna

Zespół 4

Liczba ludności – około 30 tysięcy mieszkańców

- ❖ wykształcenie średnie i wyższe – 85% mieszkańców
- ❖ aktywność zawodowo w kierunku MSP

Stan środowiska –

- ❖ kanalizacja – 100%
- ❖ segregacja odpadów komunalnych – 100%
- ❖ pełna świadomość ekologiczna mieszkańców od przedszkola po emerytów
- ❖ pełne zachowanie rejonów krajobrazu chronionego
- ❖ pogłębianie edukacji ekologicznej poprzez wykorzystanie rekreacyjno – wypoczynkowego zachowania społeczeństwa

Stan rolnictwa – duże, specjalistyczne gospodarstwa rolne, gospodarstwa agroturystyczne [wypoczynek weekendowy]

Problemy społeczne – stan samowystarczalności gminy na europejskim poziomie w zakresie prezentowanych zagadnień

Lokalne finanse – według modelu duńskiego

- ❖ pełne wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej

Dochody mieszkańców –

- ❖ przewaga MSP
- ❖ jednostki budżetowe
- ❖ duży zakład produkcyjny
- ❖ zakład przetwórstwa rolno – spożywczego [wszystko zgodnie z normami ekologicznymi]
- ❖ stan bezrobocia bliski „0”

Infrastruktura – 100% infrastruktury technicznej dostosowanej do rozwoju gminy i zgodnej ze standardami Unii Europejskiej, szybki tramwaj i metro

Kierunki dalszego rozwoju – Gmina o charakterze nowoczesnym o profilu rekreacyjno – wypoczynkowym i elementami turystyki

18.4 OCENA POTENCJAŁU GMINY – SILNE I SŁABE STRONY

Wyniki głosowań (waga problemu) uwidoczniono w postaci procentowej)

ATUTY GMINY

- ❖ gospodarka, MSP, rzemiosło, handel, centrum handlowe, tereny pod inwestycje – 15
- ❖ potencjał ludzki, przedsiębiorczość mieszkańców, wykształcenie – 11
- ❖ skuteczność działania samorządu, stabilny program działania – 11
- ❖ położenie blisko Warszawy, lotniska, dobry układ komunikacyjny – 8
- ❖ plan zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań – 7
- ❖ poziom infrastruktury technicznej, woda, kanalizacja, gaz, energia elektryczna, telefony, basen, gimnazjum – 6
- ❖ stan środowiska przyrodniczego, naturalnego, rezerwaty przyrody, ochrona środowiska – 4
- ❖ promocja gminy – 3
- ❖ infrastruktura społeczna, kulturalna i sportowa, szkolnictwo, opieka zdrowotna i społeczna – 3
- ❖ wartość historyczna, zabytki – 2
- ❖ stan bezpieczeństwa – 1
- ❖ inwestycje zagraniczne na terenie gminy – 1

SŁABOŚCI GMINY

- ❖ komunikacja, korki, brak dróg, chodników, stan dróg, brak obwodnic, Al. Krakowska, wąskie gardło wylotowe, podział gminy na dwie części – **19**
- ❖ brak infrastruktury technicznej, kanalizacji, wody, oczyszczalni, energii, dostępu do internetu – **12**
- ❖ administracja, obsługa ludności, zarząd, niekompetencja radnych, gaśnięcie samorządności, brak systemu kontroli – **8**
- ❖ środowisko naturalne, zagrożenia ekologiczne, ochrona środowiska, rolnictwo, agroturystyka – **7**
- ❖ zagospodarowanie przestrzenne, brak propozycji mądrego rozwoju gminy, brak gruntów gminnych, terenów pod inwestycje – **7**
- ❖ tereny rekreacyjno – sportowe, ścieżki rowerowe, estetyka Austerii, estetyka gminy, brak parku, dostępu do krajobrazu chronionego – **6**
- ❖ bezpieczeństwo ludzi i mienia, zmiany w policji, tolerancja zła przez mieszkańców – **6**
- ❖ brak integracji mieszkańców, zepchnięta na margines młodzież – **4**
- ❖ rzemiosło, rozwój gospodarczy – **2**
- ❖ brak współpracy gminy z władzami Warszawy – **1**

SZANSE ROZWOJU GMINY

- ❖ położenie geograficzne regionu – 12
- ❖ koniunktura gospodarcza w regionie – 10
- ❖ atrakcyjność inwestycyjna, osadnicza, turystyczna regionu – 9
- ❖ dobry układ metropolitarny z Warszawą – 6
- ❖ kontakty międzyregionalne i międzynarodowe regionu – 4
- ❖ warunki przyrodnicze regionu, środowisko naturalne, ochrona środowiska – 4
- ❖ współpraca z gminami w zakresie infrastruktury technicznej [oczyszczalnia], strefa wokół lotniska – 3
- ❖ akcesja do Unii Europejskiej – 3
- ❖ instytucje finansowe w regionie – 2
- ❖ przewidywane zmiany prawa i zasad działania – 1
- ❖ procesy demograficzne w regionie – 1

ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

- ❖ koniunktura gospodarcza w regionie, instytucje finansowe – 8
- ❖ przewidywane zmiany prawa – 7
- ❖ stan środowiska naturalnego w regionie – 7
- ❖ atrakcyjność inwestycyjna regionu – 4
- ❖ procesy demograficzne w regionie – 3
- ❖ zagrożenia komunikacyjne w regionie, zagrożenia spalinami, zły stan dróg, lotnisko – 8
- ❖ położenie geograficzne regionu – 4
- ❖ akcesja do Unii Europejskiej – 2
- ❖ ograniczenia finansowe, ustawowe i państwowe – 3
- ❖ stan infrastruktury technicznej w regionie – 1
- ❖ zapaść i recesja gospodarcza kraju – 1
- ❖ brak integracji mieszkańców w regionie – 1
- ❖ brak bezpieczeństwa w regionie, zorganizowane grupy przestępcze – 1
- ❖ brak porozumienia, integracji między gminami, powiatem – 5
- ❖ korupcja – 1
- ❖ napływ inwestycji zagranicznych kosztem własnych – 1
- ❖ rozszerzenie granic Warszawy – 2
- ❖ zaśmiecenie terenów leśnych w regionie – 1

18.5 CELE STRATEGICZNE

WZMACNIANIE ATUTÓW

poprzez:

- ❖ dokończenie planów zagospodarowanie przestrzennego i korekta studium uwarunkowań
- ❖ zamrożenie terenów dla potomnych i ich zrównoważonego rozwoju
- ❖ rozwój oświaty i infrastruktury
- ❖ zwiększenie więzi społecznych i odpowiedzialności mieszkańców
- ❖ zakończenie budowy wodociągów i kanalizacji, rozwój i modernizacja sieci energetycznej, telefonicznej i komunikacyjnej
- ❖ wspólne z Warszawą rozwiązanie problemów komunikacyjnych [drogi]
- ❖ udostępnienie środowiska przyrodniczego pod rekreację i wypoczynek dla mieszkańców Warszawy
- ❖ udostępnienie środowiska przyrodniczego, realizacja projektu terenów rekreacyjno – wypoczynkowych, mała infrastruktura, wykorzystanie Stawu Puchalskiego, źródlisk, pradoliny Raszynki, doliny Raszynki do Dawid
- ❖ budowa rotundy z panoramą bitwy pod Raszynem, kompleks hotelowy, Polska w miniaturze, rekonstrukcja zabytków

ELIMINOWANIE SŁABOŚCI

poprzez:

- ❖ wybudowanie obwodnicy [A2]
- ❖ budowę połączenia Salomea – Wolica
- ❖ budowę trasy N – S [Warszawa – Kraków]
- ❖ wprowadzenie w/w elementów do planu zagospodarowania przestrzennego i do realizacji przez Państwo
- ❖ wybudowanie kanalizacji na terenie całej gminy
- ❖ usprawnienie pracy samorządu lokalnego i powiatowego
- ❖ wymuszenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska i czystości na terenie gminy
- ❖ estetyzację miejsc publicznych [zieleni, parki, chodniki]
- ❖ opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego
- ❖ sprawniejszą policję wzmocnioną strażą miejską
- ❖ wybudowanie parku
- ❖ przejęcie Staw^u~~ów~~ Puchalskiego

WYKORZYSTYWANIE SZANS

poprzez:

- ❖ promocję atrakcyjności inwestycyjnej, osadniczej i rekreacyjno – turystycznej gminy,
- ❖ opracowanie logo, znaku reklamującego Raszyn
- ❖ uporządkowanie i rozszerzenie informacji komunikacyjnej
- ❖ uzbrojenie terenów inwestycyjnych
- ❖ nawiązanie i utrzymanie kontaktów regionalnych i międzynarodowych [przynależność do związków gmin, bliźniaczych gmin, współpraca z organizacjami pozarządowymi]
- ❖ stworzenie Lokalnego Funduszu Poręczeń Kredytowych
- ❖ utworzenie punktów informacji gospodarczej i turystycznej
- ❖ rozwój infrastruktury turystycznej w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego
- ❖ tworzenie lobbingu – finansowego i projektów zmian ustawowych
- ❖ nawiązanie i utrzymanie współpracy z Warszawą

PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM

poprzez:

- ❖ stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej
- ❖ zaangażowanie banków i instytucji finansowych do pomocy MSP w inwestowaniu
- ❖ stworzenie lobbingu dla samorządu
- ❖ pomoc w tworzeniu organizacji pozarządowych [NGO] na terenie gminy
- ❖ opiniowanie projektów ustaw przez organizacje pozarządowe [NGO] – kreowanie społeczeństwa obywatelskiego
- ❖ budowa autostrad, obwodnic, parkingów m.in. wielopoziomowych, metra, szybkiego tramwaju, budowa i modernizacja sieci dróg lokalnych i chodników
- ❖ powołanie związków celowych z sąsiednimi gminami [ochrona środowiska, budowa wspólnej spalarni śmieci, uświadamianie ekologiczne społeczeństwa, bezpieczeństwo]
- ❖ działania integrujące społeczeństwo Gminy Raszków
- ❖ wspieranie inwestorów lokalnych i zagranicznych
- ❖ skuteczne przeciwdziałanie rozwijającej się przestępczości zorganizowanej
- ❖ stworzenie wyspecjalizowanej grupy odpowiedzialnej za składanie wniosków o środki Unii Europejskiej
- ❖ stworzenie systemu informacji i szkolenia o korzyściach z przynależności do Unii Europejskiej
- ❖ zakończenie szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego

18.6 MISJA GMINY

**KSZTAŁTOWANIE GMINY RASZYN
JAKO MIEJSCA PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM I PRZYJEZDNYM,
O SILNYM SEKTORZE MSP,
BUDUJĄCA AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE,
DBAJĄCEJ O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE
WYKORZYSTAJĄCEJ POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I HISTORIĘ**

**RASZYN
TO GMINA SPRZYJAJĄCA INICJATYWOM
BIZNESOWYM, OŚWIATOWYM I REKREACYJNYM,
BUDUJĄCA AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE,
SPRAWNIE REALIZUJĄCA WYZWANIA INFRASTRUKTURALNE**

**RASZYN
TO NOWOCZESNA PODWARSZAWSKA GMINA
PRZYJAZNA OSADNICTWU, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I REKREACJI,
DOBRZE WSPÓŁPRACUJĄCA Z OŚCIEŃNYMI GMINAMI I REGIONAMI,
WYKORZYSTUJĄCA TRADYCJĘ I HISTORIĘ DLA SWOJEGO ROZWOJU**

18.7 HASŁA PROMUJĄCE RASZYN

- Raszyn z życzliwością wita gości: życzymy udanych zakupów i miłego pobytu na terenie gminy.
- Tworzymy dobre klimaty •Raszyn•
- Dobre miejsce dla Ciebie – RASZYN
- Droga do Europy prowadzi przez Raszyn [Jacek Grajewski]
- Droga przez Raszyn – Drogą do Europy [Jacek Grajewski]
- Warszawie do Unii Europejskiej najbliżej przez Raszyn
- Raszyn – gmina solidarna i przyjazna
- Nie musimy iść do Europy, Europa przyszła do nas
- IKEA, GEANT, FESTO, ... w Gminie Raszyn
- W Raszynie się darzy, każdy o nim marzy
- Warto tutaj żyć
Warto tutaj być
Warto zawsze bo Raszyn – to jest to!
Czuwają historii wieki
I dłoń Bożej opieki
- Stabilność
Pewność
Kontynuacja
- Stabilność rządzących, kontynuacja programu rozwoju gminy
- Raszyn – tradycja i nowoczesność
- Nie zapomnij o bitwie pod Raszynem
- Zabytki Raszyna wołają o zadbanie
- 1809 –2020
Dziś w Raszynie nikt nie zginie
- Zapraszamy do Raszyna to zielone płuca Warszawy
- Gmina Raszyn żegna i życzy dalszej szczęśliwej drogi
- Raszyński Styl

ZAŁĄCZNIKI

INSTYTUCJE UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Jest to organ wykonawczy UE składający się z 20 komisarzy.

Komisja proponuje akty wykonawcze, wydaje samodzielne akty prawne, czuwa nad przestrzeganiem prawa, zarządza budżetem i funduszami strukturalnymi.

RADA EUROPEJSKA

Są to spotkania szefów państw i rządów krajów członkowskich UE. Rada wytycza kierunki polityki UE, rozwiązuje problemy sporne.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

Są to spotkania ministrów poszczególnych resortów każdego z państw członkowskich UE. Rada pełni funkcję organu decyzyjnego i prawodawczego.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Składa się z 626 deputowanych, posiada funkcje uchwałodawczą i kontrolną wobec władzy wykonawczej.

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI

Jest to organ orzekający UE. Dokonuje wykładni prawa europejskiego i interpretacji traktatów. Składa się z 15 sędziów mianowanych przez państwa członkowskie.

KOMITET REGIONÓW

Jest organem doradczym, który umożliwia regionom i społecznościom lokalnym udział w opracowywaniu i wdrażaniu polityki UE. Składa się z 222 przedstawicieli społeczności regionalnych (mianowanych przez Radę UE).

KOMITET EKONOMICZNO – SPOŁECZNY

Organ doradczy, którego zadaniem jest wyrażanie opinii na temat polityki gospodarczej i społecznej. Składa się z 222 przedstawicieli życia gospodarczego i społecznego państw członkowskich mianowanych przez Radę UE).

TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY

Jest organem kontroli finansowej, składa się z 15 członków. Trybunał bada legalność przychodów i rozchodów Wspólnot, bada sposób zarządzania finansami, opracowuje coroczny raport z wykonania budżetu przez Komisję Europejską.

POLITYKA REGIONALNA UNII EUROPEJSKIEJ – to proces mający na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju pomiędzy poszczególnymi obszarami.

Podstawowymi instrumentami pomocy w ramach polityki regionalnej są **Fundusze Strukturalne**.

Poza tym funkcjonuje również **Fundusz Spójności**, czasowy instrument, który ma pomóc przy realizacji największych inwestycji w najuboższych krajach UE.

Cztery fundusze strukturalne:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej,
- Finansowy Instrument Ukierunkowania Rybołówstwa,
- Europejski Fundusz Społeczny.

Trzy cele, na które kierowane są środki z funduszy:

- CEL 1 – regiony upośledzone gospodarczo – poniżej 75% PKB na mieszkańca,
- CEL 2 – regiony w trakcie restrukturyzacji,
- CEL 3 – rozwój zatrudnienia i zasobów ludzkich.

Dwie różne grupy instrumentów:

- programy krajowe – 94% środków funduszy strukturalnych,
- inicjatywy wspólnotowe – 6% środków funduszy strukturalnych.

OBECNE CELE WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ:

- 1. Podnoszenie produktywności rolnictwa poprzez wprowadzanie postępu technicznego, racjonalizację produkcji i optymalne zastosowanie czynników produkcji a zwłaszcza siły roboczej.**
- 2. Zapewnienie ludności rolniczej odpowiedniego standardu życia poprzez powiększenie dochodu osób żyjących z rolnictwa.**
- 3. Zapewnienie zaopatrzenia ludności w produkty rolne, umożliwienie konsumentom kupna produktów rolnych po rozsądnych cenach oraz ogólna stabilizację rynku rolnego i żywności.**

ZASADY WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ:

- 1. Zasada jednolitości rynku** - oznacza swobodny przepływ towarów, jednakowe ceny skupu interwencyjnego głównych produktów rolnych, jednolitą zasadę regulacji rynku rolnego, wspólne reguły handlu z rynkami trzecimi.
- 2. Zasada preferencji Wspólnoty** – oznacza pierwszeństwo zbytu produktów rolnych państw członkowskich i rozbudowany system ochrony przed importem.
- 3. Zasada solidarności finansowej** – polega na wspólnym ponoszeniu kosztów WPR przez wszystkie państwa członkowskie, bez względu na terytorialny i rzeczowy aspekt wykorzystania środków.
- 4. Zasada współodpowiedzialności producentów** – oznacza, że we Wspólnocie zostały przyjęte maksymalne progi produkcyjne, dla których cena została zagwarantowana, natomiast skutki ich przekroczenia w postaci obniżki cen są przenoszone na producentów.

Wspólna Polityka Rolna jest finansowana z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnych (FEOGA).

Wydatki na realizację WPR stanowią ponad 40% budżetu Unii Europejskiej i przekraczają obecnie 40 mld. euro rocznie.

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ WOBEC MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW

W czerwcu 2000 r. na spotkaniu Rady Europejskiej w Portugalii przyjęto dokument pn. **Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw**, która określa zasady polityki UE wobec tego sektora.

Dziesięć głównych kierunków planowanych działań:

- **rozwój edukacji i szkoleń z zakresu przedsiębiorczości,**
- **tańszy i szybszy proces rejestracji firm,**
- **uproszczenie regulacji prawnych,**
- **rozwój kształcenia zawodowego i ustawicznego,**
- **poprawa dostępności usług elektronicznych,**
- **polepszenie funkcjonowania firm na jednolitym rynku UE,**
- **uproszczenie systemu podatkowego i poprawa dostępu do finansowania,**
- **poprawa systemu dostępu do nowych technologii,**
- **promocja skuteczności przykładów e-biznesu i wysokiej jakości systemów wspierania firm,**
- **lepsza reprezentacja interesów przedsiębiorców na szczeblu krajowym i unijnym.**

FUNDUSZE STRUKTURALNE UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2000 – 2006

Zadania finansowane	Środki w mln Euro	Środki w %
Wsparcie rozwoju i dostosowań strukturalnych regionów zacofanych	125.910	69,7
Spółeczna i ekonomiczna konwersja obszarów dotkniętych trudnościami strukturalnymi (regiony przemysłowe, wiejskie, miejskie lub związane z rybołówstwem)	22.500	11,5
Wsparcie adaptacji i modernizacji polityki edukacji, szkoleń i zatrudnienia	24.050	12,3
Inicjatywy wspólnoty	10.400	5,35
Szkolenia i doradztwo związane z przygotowaniem i wdrożeniem programów	1.300	0,65
Rezerwa	0,850	0,50
RAZEM	195.010	100
Środki zarezerwowane w budżecie UE dla 15 krajów kandydujących, dostępne po przyjęciu do Unii Europejskiej w latach 2002 - 2006	45.390	
Fundusz Spójności na rzecz transeuropejskich sieci transportowych i ochrony środowiska	18.000	
Środki przedakcesyjne (PHARE, ISPA, SAPARD)	6.300	

Zasady działania funduszy strukturalnych:

**KONCENTRACJA, PROGRAMOWANIE,
PARTNERSTWO, DODATKOWOŚĆ.**

NARODOWY PLAN ROZWOJU (osie rozwojowe)

1. Oś rozwoju - Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw, poprzez

- zwiększenie poziomu inwestycji,
- poprawę produktywności,
- zwiększenie eksportu i kooperacji międzynarodowej,
- zwiększenie zatrudnienia,
- osiągnięcie standardów UE w zakresie ochrony środowiska,
- pełniejszego wykorzystania szans na jednolitym rynku europejskim,
- adaptację do działania w warunkach gospodarki opartej na wiedzy.

2. Oś rozwoju - Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia, poprzez

- zwiększenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych przez młodzież i dorosłych,
- podwyższanie efektywności i jakości działania systemu edukacji i kształcenia ustawicznego,
- podwyższanie skuteczności funkcjonowania instytucji i instrumentów rynku pracy,
- wspomaganie tworzenia nowych przedsiębiorstw i adaptacji kadr istniejących do funkcjonowania na jednolitym rynku europejskim, w tym w szczególności tych, które wykazują największy potencjał rozwojowy także w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.
- poprawę możliwości bycia zatrudnionym i utrzymania zatrudnienia poprzez rozwój jakości zasobów ludzkich,
- rozwój przedsiębiorczości,
- poprawę zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw i ich pracowników do warunków zmieniającego się rynku,
- wzmocnienie polityki równości szans.

3. Oś rozwoju - Tworzenie warunków dla zwiększania poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej, poprzez

- kontynuację rozpoczętych w okresie przedakcesyjnym inwestycji w modernizację oraz rozbudowę sieci drogowej oraz kolejowej w paneuropejskich korytarzach transportowych i pozostałej sieci TINA,
- poprawę inwestycji na drogach i liniach kolejowych o krajowym znaczeniu, zapewniających poprawę jakości obsługi ruchu pomiędzy dużymi aglomeracjami miejskimi oraz zapobiegającym peryferyzacji obszarów położonych na wschodzie Polski,
- poprawę infrastruktury portów lotniczych, w celu sprostania standardom ruchu międzykontynentalnego w głównych portach (Warszawa, Gdańsk, Kraków i Katowice),
- rozbudowę infrastruktury portów morskich w celu poprawy ich dostępności od strony lądu i morza oraz utworzeniu przeładunkowych terminali kontenerowych i promowych, a także centrów logistycznych w ich pobliżu.

NARODOWY PLAN ROZWOJU (osie rozwojowe)

4. Oś rozwoju – Przekształcenia strukturalne w rolnictwie i rybołówstwie, rozwój obszarów wiejskich, poprzez

- podniesienie konkurencyjności i dochodowości gospodarstw rolnych (obok rozwiązań z zakresu Wspólnej Polityki Rolnej),
- modernizację i rozbudowę sektora żywnościowego, przetwórstwa ryb oraz marketingu wytwarzanych produktów,
- dostosowanie nakładu połowowego do zasobów morskich, modernizacji pozostałej floty rybackiej w celu poprawy jej efektywności i bezpieczeństwa pracy rybaków, umożliwieniu przekwalifikowania rybaków i ich rodzin,
- dywersyfikację źródeł dochodu ludności rolniczej,
- zapewnienie rozwoju obszarów wiejskich oraz obszarów zależnych od rybactwa dla podniesienia standardu cywilizacyjnego ich mieszkańców i zwiększenie możliwości inwestowania na tych obszarach w pozarolnicze i pozarybackie sfery gospodarki,

5. Oś rozwoju - Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów, poprzez

- rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów metropolitarnych będących głównymi węzłami rozwoju polskiej przestrzeni w kontekście europejskim i globalnym,
- restrukturyzację bazy ekonomicznej regionów i tworzeniu warunków jej dywersyfikacji,
- rozwój zasobów ludzkich,
- wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją,
- rozwój międzynarodowej współpracy regionów.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

CELE STRATEGICZNE DŁUGO I ŚREDNIOOKRESOWE

Cele długookresowe do 2020 roku

- I. Zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i globalnym.**
- II. Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunków życia ludności.**
- III. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza.**
- IV. Wydłużenie trwania życia mieszkańców Województwa Mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz poprzez zmniejszenie rozpowszechniania chorób cywilizacyjnych i uzależnień.**
- V. Ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu.**
- VI. Bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni.**

Cele średniookresowe

- 1. Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne.**
- 2. Przyspieszenie procesów rozwoju społeczno – gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach.**
- 3. Wzmocnienie istniejących i stymulowanie rozwoju nowych funkcji metropolitalnych Warszawy.**
- 4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych służąca likwidacji zapóźnień cywilizacyjnych i poprawie dochodów i warunków życia ludności.**
- 5. Przeciwdziałanie degradacji i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego.**
- 6. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Województwa Mazowieckiego.**
- 7. Wzmocnienie regionalnych więzi kulturowo – społecznych mieszkańców Województwa Mazowieckiego.**
- 8. Zahamowanie narastania chaosu w przestrzennym zagospodarowaniu Warszawy i województwa.**

Ramowy program seminarium

10.00 Wprowadzenie do warsztatów

- wzajemna prezentacja uczestników
- przedstawienie oczekiwań związanych z warsztatem
- omówienie programu warsztatów

10,20 Główne problemy rozwojowe miasta

- Dyskusja: co rozumiesz pod pojęciem „gmina”
- wprowadzenie do prac w zespołach
- Określenie głównych problemów gminy – dyskusja moderowana

11.00 Analiza SWOT gminy

- analiza szans i zagrożeń gminy - praca indywidualna
- analiza atutów i słabości gminy - praca indywidualna

11,45 Określenie wizji gminy w 2017 roku

- wprowadzenie do pracy w zespołach
- określenie wizji - praca w zespołach
- prezentacja i dyskusja wyników pracy w zespołach

13,00 Określenie celów strategicznych rozwoju gminy do 2017 roku

- wprowadzenie do pracy w zespołach – strategię regionalne
- zamiana analizy SWOT w cele strategiczne – praca w zespołach
- prezentacja i dyskusja wyników pracy w zespołach

14,30 Określenie misji gminy

- prezentacja wybranych propozycji
- dyskusja i wybór jednej z wersji

15,30 Podsumowanie warsztatów

Strategia – definicje

Strategia - plan działania zmierzający do osiągnięcia wyznaczonego celu (na podstawie "Leksykonu Polityki Regionalnej i Zrównoważonego Rozwoju" Centrum imienia Mirosława Dzielskiego)

Strategia rozwoju regionalnego- koncepcja systemowego działania, polegająca na formułowaniu długookresowych celów regionu i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, określaniu zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania zapewniających optymalne ich rozmieszczenie i wykorzystanie w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia regionowi korzystnych warunków egzystencji i rozwoju.

Dokument taki powinien zawierać:

- opis i diagnozę stanu istniejącego;
- analizę silnych i słabych stron regionu;
- sformułowanie celu strategicznego (musi się on mieścić we wspólnym polu oczekiwań i możliwości);
- wyznaczenie celów pośrednich;
- określenie metod i zasobów niezbędnych do osiągnięcia celów, identyfikacja aktorów (na podstawie "Leksykonu Polityki Regionalnej i Zrównoważonego Rozwoju " Centrum imienia Mirosława Dzielskiego)

Zarządzanie strategiczne – to takie zarządzanie, które prowadzi do skutecznego osiągnięcia priorytetów społeczności (lokalnej, regionalnej) przy efektywnym wykorzystaniu środków. Na takie zarządzanie składają się:

- sprawne funkcjonowanie;
- przywództwo;
- praca zespołowa- (na podstawie materiałów LGPP)

Planowanie strategiczne to systematyczna metoda radzenia sobie ze zmianami, budowania konsensusu obejmującego całą społeczność oraz tworzenia wspólnej

wizji lepszej przyszłości gospodarczej. Jest to twórczy proces, którego celem jest zidentyfikowanie najważniejszych zjawisk oraz uzgodnienie wiarygodnych celów, zadań i strategii, których realizacja będzie dotyczyć tych zagadnień.

Planowanie strategiczne jest również ważnym narzędziem służącym poprawie klimatu gospodarczego oraz konkurencyjnej pozycji gminy lub miasta.

(na podstawie materiałów LGPP)

ELEMENTARNE POZIOMY STRUKTURY PROCESU ZARZĄDZANIA

ABSTRAKCJA

DECYZJE
PERSPEKTYWICZNE

KONKRET

BIEŻĄCE DECYZJE
OPERACYJNE

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE – definicje i określenia.

Spoleczeństwo obywatelskie (społeczeństwo cywilne), społeczeństwo, w którym jest ograniczona do minimum ingerencja władzy polit. w życie obywateli; obywatele z własnej inicjatywy tworzą odpowiadające ich potrzebom formy życia gosp. społ. i kulturalnego. (Według Encyklopedii PWN.)

Komentarz opisowy do w/w definicji

Termin „społeczeństwo obywatelskie” określa przestrzeń pozostawioną swobodnym zrzeszeniom, a jednocześnie także i zespół zależności - uformowanych na rzecz rodziny, wiary, zainteresowań czy ideologii - które ową przestrzeń wypełniają. Pojęcie to odnosi się więc do zrzeszeń takich jak Kościoły, fundacje, stowarzyszenia profesjonalne, kluby i wiele innych. Mogą one gromadzić od kilku do wielu tysięcy osób. Mogą zmierzać do realizacji jakiegoś jednorazowego celu lub działać przez wiele dziesięcioleci. Na pograniczu tak rozumianego społeczeństwa obywatelskiego i struktur władzy państwowej, znajdują się samorządy lokalne. Nie sposób wyobrazić sobie działania wszystkich tych instytucji bez wolnej prasy.

Instytucje te mają zasadnicze znaczenie zarówno dla funkcjonowania rynku, jak i dla demokracji politycznej. Instytucje takie wspierają rynek, stwarzając jego społeczne ramy, cywilizując go i przyspieszając przebieg informacji. Służą temu najrozmaitsze stowarzyszenia profesjonalne, izby handlowe, związki przedsiębiorców i im podobne organizacje. Instytucje społeczeństwa obywatelskiego zapobiegają także negatywnym dla poszczególnych uczestników skutkom rynku, zabezpieczając ich przed nieuchronnie związanym z jego działaniem ryzykiem. Na tym polega rola spółdzielni, towarzystw ubezpieczenia wzajemnego, wzajemnego kredytu czy organizacji filantropijnych. Instytucje te pomagają więc w rozwiązywaniu problemów społecznie istotnych, a trudnych do załatwienia przez rynek - tym samym zaś sprzyjają akceptacji działania rynku w innych dziedzinach.

Rozwój gospodarczy krajów takich jak Szwajcaria czy Dania jest niezrozumiały bez analizy instytucji, o których mowa. We Francji rozwijający się od stulecia sektor tak zwanej economie sociale, a więc gospodarki stowarzyszeń i spółdzielni, zatrudnia ponad milion osób i spełnia kluczową rolę na przykład w dziedzinie zabezpieczenia społecznego.

Stowarzyszenia umacniają też demokrację, dla funkcjonowania której same partie polityczne - zajmujące się przede wszystkim formułowaniem programów i organizowaniem wyborów - są wprawdzie niezbędne, ale z pewnością niewystarczające. Ich bezpośrednia działalność obejmuje niewielką tylko w końcu część obywateli, reszcie pozostawiając jedynie możliwość wrzucenia raz na kilka lat kart do urny wyborczej. Dobrowolne stowarzyszenia, składające się na społeczeństwo obywatelskie, wciągają natomiast ludzi w działalność codzienną. Mogą działać bezpośrednio w sferze polityki, ale także mogą działać jak gdyby obok niej. Uczą demokracji w mikroskali i w sprawach konkretnych, takich jak kontrola wójta przez radę gminy czy układanie budżetu parafii, spółdzielni mieszkaniowej lub konkretnej szkoły. Powodują zacieśnienie więzi między ludźmi, zwiększają poczucie tożsamości jednostek z szerszą społecznością, sprzyjają wzrostowi odpowiedzialności za własny los, tym samym zaś zmniejszają ryzyko wyobcowania, frustracji, wycofania i buntu.

Sprowadza się to wszystko do stwierdzenia, iż społeczeństwo obywatelskie jest ważne dla funkcjonowania rynku i demokracji (lub państwa), ponieważ czyni je bardziej stabilnym i łatwiej akceptowalnymi.

„Mamy tu do czynienia - powiada Michael Walzer - z obrazem jednostek swobodnie się zrzeszających i komunikujących się ze sobą, tworzących i reorganizujących grupy wszelkiego możliwego rodzaju nie w celu wzmocnienia więzi jakiegoś jednego szczególnego typu - rodziny, plemienia, narodu, religii, wspólnoty, braterstwa - lecz w celu wzmocnienia życia społecznego jako takiego. Jesteśmy bowiem z natury istotami społecznymi, zanim stajemy się istotami politycznymi czy też ekonomicznymi”. Tworzenie tak rozumianego społeczeństwa obywatelskiego - co zazwyczaj jest długotrwałym procesem historycznym - tłumaczy się często kształtowaniem się tak zwanych klas średnich, a więc tych warstw ludności, których pozycja w społeczeństwie wynika czy to z własności, czy to ze zdobytych dzięki wykształceniu kwalifikacji. Znaczenie ma jednak nie tyle samo wyłanianie się warstw średnich, ale i bardzo odległe tradycje historyczne.

Autopoprawka do załącznika uchwały w sprawie Strategii Rozwoju Gminy Raszyn

1. strona 6: tekst "liczba mieszkańców 18516" zastąpić tekstem "liczba mieszkańców ogółem 19441"
2. strona 7: w tabeli Stan istniejący gminy Raszyn w 2001 r. pozycje b.d. Wypełnić w kolumnie Raszyn danymi:
a/ ludność w wieku przedprodukcyjnym 19,1%
b/ ludność w wieku produkcyjnym 64,4%
c/ ludność w wieku poprodukcyjnym 13,3%
3. strona 15 pkt. 31.XII.1990: tekst "posiada doskonałą" zastąpić tekstem "posiada rozbudowaną"
4. strona 23: linia 124 - wykreślić w poz. Prywatny Transport i wpisać w pozycji ZTM Warszawa
5. strona 34: powyżej tekstu "* boisko do koszykówki" dopisać tekst "* basen rekreacyjno-sportowy"
6. strona 36: tekst "trzy apteki" zastąpić tekstem "cztery apteki" oraz tekst "i 1 apteka w Jankach" zastąpić tekstem "i 2 w Jankach"
7. strona 42: wielokrotne wystąpienie nazwy miejscowości "Laszczyki" zastąpić prawidłową nazwą "Laszczki" w stosownej formie gramatycznej
8. strona 49: poz. wykaz ilościowy podmiotów:
a/ odwrócić szyk w tabeli stosownie do poniższych danych
1995 – 5230
1996 – 4984
1997 – 4706
1998 – 4461
1999 – 4174
2000 – 3958
2001 – 3715
2002 – 3541
b/ dostosować wykres graficzny do danych w tabeli
c/ tekst „W latach 1995-2002 wystąpił systematyczny wzrost w tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy” zastąpić tekstem „W latach 1995-2002 występował systematyczny spadek liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy”
9. strona 60: tekst "Raszyn – zespół przestrzenny związany z bitwą pod Raszynem" zastąpić tekstem "Falenty – zespół przestrzenny związany z bitwą pod Raszynem"
10. strona 60: tekst "Falenty cmentarz katolicki" zastąpić tekstem "Puchały cmentarz katolicki"
11. strona 62: w tabeli Dochody własne gminy w 2000 r. pozycje b.d. wypełnić w kolumnie Raszyn danymi:
1. podatek od środków transportu 465,6
2. Dochody z majątku gminy 2.081,2
3. Inne 5.583,1
12. strona 63: w tabeli Wydatki budżetu gminy wg działów 2000 r. i 2001 r. pozycje b.d.

wypełnić w kolumnie 2001 r. danymi:

1. rolnictwo	975,2
2. transport	796,9
3. gosp. Mieszk.	270,6
4. kultura i sztuka	375,9
5. opieka społeczna	1.005,8
6. kultura fiz. I sport	5.940,2
7. administracja sam.	4.598,6
8. bezpieczeństwo pub	275,9

- 13.** strona 65: ppkt. 12 tekst "wysoki poziom" zastąpić tekstem "dobry poziom"
- 14.** strona 72: tekst "prywatyzacja gminnej służby zdrowia" zastąpić tekstem "poprawa działania gminnej służby zdrowia"
- 15.** strona 91, pkt. 2.4: tekst "sal gimnastycznych przy szkołach" zastąpić tekstem "obiektów sportowych i rekreacyjnych"
- 16.** strona 91, pkt. 2.12: za tekstem "2003" dopisać "-2004"
- 17.** strona 93: pkt. 4.1: za tekstem "2003" dopisać "-2004"
- 18.** strona 94: pkt. 5.10 tekst "2002" zastąpić tekstem "2003"
- 19.** strona 107: tekst "przejęcie Stawów Puchalskiego" zastąpić tekstem "przejęcie Stawu Puchalskiego"